

Självständigt arbete, Påbyggnadskurs Krigsvetenskap (15 HP)

Författare: Axel Fredriksson	OP: 23–26
Lärosäte: Försvarshögskolan	
Handledare: Linda Johansson	
Antal ord: 10 397	
Idealmodellen - Andra slaget i Fallujah	
<u>Abstract</u>	
<p>This thesis purpose is to answer the question <i>how the Ideal Model made by Thunholm and Henåker explain the tactical success made by the American coalition units during the second battle of Fallujah</i>. By answering this question, the thesis will give a broader view on the reasons for success because previous research has shown a gap by not providing any explanations for the ground arena and the success the coalition had.</p>	
<p>The result the thesis result presents that all the sequences can be found during the battle, however some of them such as <i>short decision-action loop</i> is found but not a major reason for the success. The sequences that is most recurring is, <i>modern system deployment of the force and use of manoeuvre warfare, aggressive ground reconnaissance and high tempo and surprise attacks on enemy rear/unprepared units</i>. Methods such as combined weapons and arms, reconnaissance to map the enemy and their preparations to enable evading and attacking in their rear and unprepared areas. The last sequence <i>Enemy organizational breakdown</i> is not a breakdown as much as it is an annihilation of all insurgent resistance inside of Fallujah, therefore not the by Thunholm and Henåker argued what the breakdown can be seen.</p>	
<u>Nyckelord:</u> Second Battle of Fallujah, Andra slaget om Fallujah Ideal Model, Idealmodellen, warfare, urban warfare, Iraq war	

Innehåll

1. Inledning/ Problemformulering.....	3
1.2 Tidigare forskning	3
1.3 Syfte och frågeställning.....	7
1.4 Avgränsningar	8
2. Teori	8
2.1 Operationalisering	13
3. Metod	15
3.1 Forskningsdesign.....	15
4. Material	16
4.1 Källkritik	16
4.2 Forskningsetik	17
5. Analys.....	17
5.1 Utgångsgruppering och nyttjande av manöverkrigföring	18
5.2 Spaning och försvårande av motståndarens spaning.....	18
5.3 Manöver, högt tempo och korta beslutscyklar	19
5.4 Genombrott och anfall på djupet.....	20
5.5 Högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/oförberedda enheter..	20
5.6 Exploatering och överraskningsanfall för att skapa chock.....	21
5.7 Motståndarens systemkollaps.....	21
5.8 Sammanfattning av sekvenser	22
6. Slutsatser	24
6.1 Diskussion	25
6.2 Vidare forskning.....	26
7. Källförteckning.....	28

1. Inledning/ Problemformulering

Andra slaget om Fallujah ägde rum 2004. Det var ett slag som ägde rum mellan amerikanska styrkor samt deras allierade styrkor mot insurgenter i den irakiska staden Fallujah som ligger ungefär 50 km väster om Bagdad. Under det första slaget om Fallujah som varade mellan 4 april och 1 maj hade amerikanerna till en början god framgång men förstörde stora delar av staden, bland annat flertalet moskéer där insurgenterna ska ha haft baser (Foulk, 2007). Den här uppsatsen kommer fokusera på det andra slaget om Fallujah där amerikanerna med hjälp av sina allierade gick segrande ur efter operationens slut.

Operationen gick under namnet *Operation Al-Fajr* vilket ungefär översätts till *ny gryning*. Det är ett namn som operationen fick från den irakiska utrikesministern efter att irakiska regeringsstyrkor blivit en del utav operationen, (Ballard 2006). Efter det första slagets misslyckande från den amerikanska koalitionen sida gav det insurgenterna en aning om vad de skulle komma att möta under det nästkommande slaget.

Den här uppsatsen kommer ge en förklaring till varför det andra slaget om Fallujah lyckades utifrån den krigsvetenskapliga teorin Idealmodellen (Thunholm & Henåker 2020), samt undersöka om de faktorer som idealmodellen säger ska ge framgång i strid var det som gav amerikanerna och deras allierade framgång i andra slaget om Fallujah. Uppsatsen kommer att täppa igen den lucka som finns i att förklara varför det blev en stor framgång för amerikanerna och dess allierade från ett marktaktiskt perspektiv.

1.2 Tidigare forskning

Det har genomförts stora mängder forskning på slagen om Fallujah och merparten har varit kring det andra slaget, men fokus har inte varit på hur krigsvetenskapliga teorierna kan förklara den amerikanska koalitionen framgång och inte heller fokuserat på att förklara varför operationen blev en framgång. Fokus har i stället varit på hur sjukvården nyttjades och vilka lärdomar som kunde göras här. Dessutom om amerikanerna hade rätt att använda den mängden våld som de använde utifrån ett krigsrättsligt perspektiv. Slutligen även hur media har valt att rapportera om det som hände i Fallujah.

I Earwood & Brooks (2006) samt Russo (o.a., 2018) har de genomfört studier som syftar att påvisa hur sjukvård användes under andra slaget av Fallujah, utöver det har Russo (2018) förklarat hur koalitionsstrupperna tog hand om de förluster som uppkom under slaget. Dessa artiklar påvisar de lärdomar som tagits från slaget men lyfter även att det går att studera den här

infallsvinkeln mer. Earwood & Brooks (2006) lyfter i sin artikel att det finns väldigt lite litteratur och armé doktriner som beskriver hur sjukvården ska hantera militära operationer i den urbana miljön. Vidare beskriver de problemet som finns med ”*Military Operations in Urban Terrain (MOUT)*” (Earwood & Brooks, 2006 s. 273) de har under en 8 månader lång period kommit fram till sju olika åtgärder som ska hjälpa infanteribataljoner med medicinskt understöd. De kallar dessa åtgärder ”*the seven P’s of infantry battalion medical support in the MOUT environment* (Earwood & Brooks, 2006 s. 273) och åtgärderna är *proportion* (proportion), *preparation* (förberedelse), *portability* (portabilitet), *proximity* (närhet), *protection* (skydd), *projection* (projektion) och *push* (framgruppering).

Russo, o.a., (2018) skriver hur masskadeutfall och hur hanteringen av detta har ändrats under de senaste femton åren. I artikeln nämns flera olika händelser som har haft stora skadeutfall, första slaget om Mogadishu, andra slaget om Fallujah, raketattacken mot Bagram fängelset, bombningen på Boston maraton, Asiana flyg 214 flygkrasch, kravallerna i Baltimore och Orlando Pulse nattklubben. Fokuset ligger inte på det taktiska agerandet utan hur ett masskadeutfall ska hanteras. De har genom sin analys kommit fram till fem olika faktorer som har gjorts vid flera olika masskadeutfall och som de ser som framgång, *assume non-traditional duties, make space by any means necessary, revisit, review, retriage, plan to deal with the media, take care of hospital staff*. Dessa faktorer återfanns inte alla i Fallujah utan det var enbart de tre första som återfanns, däremot menar författarna att det går att ta med sig mycket från den medicinska personalen som arbetade i Fallujah (Russo, o.a., 2018).

Två av Earwood & Brooks (2006) åtgärder är förberedelse och framgruppering, vilket båda var något som de bedömde till att vara framgångsfaktorer. Förberedelsen består till stor del utav rekognosering av platser där sjukvårdsenheter kan befinna sig, framryckningsvägar för ambulanser och en bedömning huruvida det är helikopter eller ambulans som är det snabbaste transportsättet till mer kvalificerad sjukvård. Framgruppering handlar om hur långt fram nivå 1 vård kan finnas utan att riskera att den blir utsatt för fiendens verkansenheter. Dessa två åtgärder kräver en samordning med chefen för operationen och dennes underställda chefer som leder uppdraget. Genom att lyckas med de här och resterande åtgärder menar Earwood & Brooks att de egna soldaterna kan komma att uppleva projektion utifrån en psykologisk aspekt som kan öka den egna enhetens moral och stridsvilja. Den psykologiska aspekten gör att soldaterna får ”*a sense of invincibility, therevby actiong as a force multiplier*” (Earwood & Brooks, 2006, s. 276), de som blir skadade kan tas hand om snabbt och placeringen av de mer avancerade

sjukvårdsenheterna hade en positiv psykologisk påverkan på soldaterna (Earwood & Brooks, 2006, s. 276).

Givet ovan kan artikeln kopplas till den här studien via en likhet i den begreppsanvändning som speciellt Earwood & Brooks (2006) nyttjar med *Seven P's* där det finns likheter mellan hur olika åtgärder behöver nyttjas simultant och vikten som finns utav planering på den taktiska nivån.

Entman (2006) och Zollman (2015) skriver om medias inblandning och rapportering i både det första och andra slaget om Fallujah. Slagen var väl rapporterade av medier över hela jorden och i de genomförda studierna har författarna studerat följande. Entman utvecklar i sin artikel en teori om hur man kan mäta hur homogen rapporteringen som gjordes kring slaget var och Zollman undersöker hur medier i USA, Storbritannien och Tyskland rapporterar om slaget. Entman och Zollman säger på olika sätt hur de ser att de amerikanska medierna ofta tog den amerikanska sidan även om de i viss mån riktar kritik, Entman skriver ”*News organizations emphasizing civilian casualties risked seeming unrealistic and politically biased if they complained about the civilian deaths from combat—everyone knows and expects such ‘collateral damage’ from urban combat*” (Entman, 2006, s. 222), Zollman beskriver liknande situationer följande, ”*the US media were the least open to fundamental criticism and included, together with the German press, the largest amount of official explanations*” (2015, s. 363). Den kritiken som inte lyftes fram handlade både om hur agerandet under slaget har skett kopplat till döda civila, samt att det var svårt för journalister att ta sig in i staden och bygga sina reportage inifrån staden och få en annan bild av situationen (Entman, 2006, s. 221).

Zollman lyfter även i sin artikel hur medierna han undersökte ofta presenterade officiella uttalanden som förklarade händelser under slagen. När det mer sällan nyttjade alternativet med alternativa förklaring eller icke officiella förklaringar nämndes, placerades dessa längst bak i tidskrifterna och gavs inte den plats som behövdes för att genomföra en förklaring (Zollman 2015, s. 362). Zollman nämner även hur medierna granskade den amerikanska koalitionen taktiska lösningar och mer specifikt hur storbritannisk media kritiskt granskade den amerikanska taktiken. Entman lyfter ett reportage från NBC, som gjordes under det första slaget om Fallujah, där det lyftes anklagelser mot U.S Marines att ha dödat civila. Efter reportaget hade släpptes undersöktes det inte vidare huruvida U.S Marines hade utfört något brottsligt eller inte (Entman 2006, s. 220). Vidare skriver Entman hur han har sökt på *New York Times* och *Washington Post* om civila dödsoffer men inte funnit reportage som undersökt ämnet på djupet

utan nämnt att det skedde och följt upp det med ett uttalande från U.S Marines där de menar att de inte hade orsakat civila förluster (Entman, 2006, ss. 220–221).

Kahl (2007) och Corn (2016) skriver om internationell rätt och krigets lagar vilket kopplar till Zollman (2015) och Entmans (2006) forskning som lyfter anklagelser, som riktades mot amerikanska trupperna under deras tid i Fallujah. Kahl och Corn använder båda Fallujah som exempel, de kommer båda även fram till att Fallujah var ett fall där komplicerade avvägningar behövde göras eftersom insurgenterna gömde sig bland civilbefolkningen. De nämner även hur Fallujah var en av de värsta urbana striderna sedan Vietnamkriget för USA, Corn beskriver andra slaget om Fallujah som; ”*considered the most intense urban combat U.S. Marines had engaged in since Vietnam*” (2016, s. 9). Kahl skriver om båda anfällen mot staden, där det första blev avbrutet efter att de amerikanska styrkorna förstört stora delar av staden med bomber och flygunderstöd. De inte ville riskera fler civila förluster samt förstöra mer av staden (Kahl, 2007, s. 31). För att det inte skulle ske vid det andra slaget om Fallujah hade amerikanska styrkorna genomfört en informationskampanj mot staden som skulle förvarna dess invånare och ge dem möjlighet att fly innan anfallet började och därmed minska antalet civila som fanns kvar i staden.

Corn lyfter i sin forskning det problem som finns med *Standing Rules of Engagement* (SROE) (2016, ss. 9-12), i den står det: “*individuals within the Fallujah [area of operations] who are carrying arms openly are demonstrating hostile act/intent unless there is evidence to the contrary; pose an imminent threat to Coalition Forces, and may be attacked*” (Corn, 2016, s. 9). Vidare menar Corn att det här gör att soldaterna kan öppna eld mot civila och hävda självförsvar eftersom det i deras SROE är beskrivet hur dessa civila personer kan vara fientliga. Corn menar denna typ av SROE gör att nyttjandet av våld inte blir återhållsamt utan snarare att självförsvar kan argumenteras att användas i situationer där det inte är en åtgärd som krävs, vilket gör att det rättsligt kan bli en utmaning att hävda alla situationer som självförsvar (2016, s. 11). Corn menar att den här typen av ”*offensive targeting*” (2016, s. 11) riskerar att leda till att självförsvar kan bli missbrukat i senare tillfällen där miljön inte är lika fientlig.

Det har även skrivits beskrivande artiklar om slaget där ett exempel är Carr (2008) som inledningsvis beskriver hur media har rapporterat om uppbyggnaden till händelsen men sedan övergår till att beskriva anfallet och slaget. Fokuset som Carr har under anfallet är hur de amerikanska trupperna behandlade civilbefolkning och hur proportionellt våldet de använde var (2008, s. 34). Han riktar kritik mot både operationen men även västerländsk media, ”*But western media has generally remained silent on the morality or legality of a military operation*

that converted some 216,000 Iraqis into refugees and turned large sections of their city into an uninhabitable wasteland.” (Carr, 2008, s. 34). USA såg även det här anfallet som ett tillfälle att testa den nya strategi som amerikanerna räknade med att deras armé skulle komma att nyttja under resten av 2000-talet, de skulle nu skifta fokuset från att slåss mot guerillor och ha operationer som *military operations on urbanised terrain* (MOUT) eller *fighting in someone’s house* (FISH) (Carr, 2008, s. 29).

Det finns en tydlig koppling i den forskningen som har skett om första och andra slaget om Fallujah där det har handlat om medias rapportering och hur våldet som har använts har varit rättfärdigat eller inte. De som sticker ut från den beskrivningen är Russo o.a. samt Earwood & Brooks som fokuserat på sjukvård och vad för lärdomar som kan och har tagits kring det utifrån slaget. Resterande forskning som den här uppsatsen nämnt kan delas in i två större teman där det ena är medias rapportering kring slagen och det andra är hur krigets lagar har följts. Den som sticker ut från de här ämnena är Carr som kombinerar båda delarna och tar upp hur soldaterna har agerat och vad som har och inte har lyfts i amerikansk media. Det har utöver tidigare nämnda exempel genomförts forskning som syftar till att beskriva och förklara slagen om Fallujah. Ett exempel är Head (2013) som i sin artikel *The Battles of Al-Fallujah: Urban Warfare and the Growth of Air Power*, beskriver slagen och förklarar vilken roll som luftstyrkor hade för den taktiska framgången.

Det Head inte lyfter i sin artikel är vad som sker på marken och hur detta har påverkat den taktiska utkomsten av slaget. Den lucka som kan ses är de taktiska framgångarna som kan finnas om fokuset hamnar på marken. Luftstyrkorna spelar en stor roll som Head (2013) skriver i sin artikel men det krävs samtidigt taktiska åtgärder på marken med enheter som kan ta anfallsmål. Det den här uppsatsen kan bidra med till forskningen är att undersöka det andra slaget om Fallujah och förklara utkomsten från slaget genom den krigsvetenskapliga teorin Idealmodellen. Att förklara utkomsten av slaget kommer att ge ytterligare förståelse för vilka taktiska faktorer som kan ha bidragit till framgången som den amerikanska koalitionen hade under slaget.

1.3 Syfte och frågeställning

Den här studien syftar till att bidra till den övergripande forskningen kring seger och framgång, mer specifikt syftar den till att skapa förståelse kring den amerikanska koalitionen seger vid andra slaget om Fallujah. Det har skett flertalet studier som undersöker medias roll, vad

sjukvård har dragit för lärdomar och hur deras tillvägagångssätt kan studeras från ett folkrättsligt perspektiv under slaget. Det finns en lucka i varför amerikanernas taktik lyckades med ett framgångsrikt anfall mot en fiende som hade god lokalkännedom och som var förberedd på att ett anfall mot dem skulle komma.

Uppsatsen kommer svara på följande frågeställning;

Hur kan Idealmodellen förklara den taktiska framgången de amerikanska koalitionsstyrkorna hade i andra slaget om Fallujah?

1.4 Avgränsningar

Avgränsningar som kommer göras i uppsatsen är i tid och fokuset under analysen kommer vara på den amerikanska koalitionen taktiska agerande och hur det kan appliceras mot Idealmodellen. Bristen av struktur som insurgenternas ledning och enheter hade gör att undersöka slaget utifrån deras agerande som samordnad enhet är svårt att studera med det materielat som finns tillgängligt för studien. Dels på grund av empiriska anledningar, under andra slaget om Fallujah finns det få rapporter från hur striderna betedde sig från insurgenternas syn.

I tid kommer avgränsningen att ske till 7-15:e november 2004 det var under den här tiden som den amerikanska koalitionen mötte ett motstånd som tvingade dem att manövrera med förband i och utanför staden och därmed taktisera (Foulk, 2007). Efter den 15:e november hade den amerikanska koalitionen anfällt genom staden och genomförde därefter ytterligare en rensning inuti Fallujah som innebar att ta sig från byggnad till byggnad och säkra dem allt eftersom. Att applicera idealmodellen på händelserna efter den 15:e november blir därmed problematiskt eftersom den teorin till stor del är skapad för att förklara manöverkrigföring.

2. Teori

Teorin som kommer nyttjas i den här uppsatsen är Thunholm & Henåkers, *A tentative model on effective army combat tactics* på svenska kallad, *Idealmodellen*, (2020). Det är en förklarande kausal teori, som syftar till att ta fram den ideala sekvensen inom manöverkrigföring och därmed om alla sekvenser har uppfyllts tvinga fienden till vad Idealmodellen kallar *motståndarens systemkollaps*. Thunholm & Henåker skriver vidare hur

teorin är anpassad för en mindre armé som inte kan förlita sig på överlägsen tillgänglighet av resurser, och förmåga att slå mot kraftigare arméer på ett effektivt sätt (2020, s. 491).

Som nämnt är Idealmodellen designad till att förklara varför en mindre armé eller styrka ska kunna stå upp och vinna mot en starkare, i fallet som kommer undersökas är det inte en svagare styrka som kommer undersökas utan det handlar om hur en amerikansk ledd koalition kunde ta Fallujah. Att teorin ändå är lämplig för fallet beror på dess bakgrund i flera etablerade krigsvetenskapliga teorier som Biddle (2004), Friedman (2017), Leonhard (2017) och Storr (2009) dessa beskriver hur seger och framgång kan uppnås eller förstås. Genom att applicera Idealmodellen som är bestående av vad Thunholm & Henåker anser är det bästa av teorierna och även undersöka hur väl detta kan förklara utkomsten på andra slaget om Fallujah. Idealmodellen som har samlat flera krigsvetenskapliga teoriers variabler och gjort dessa till sina sekvenser, eftersom de andra teorierna kan nyttjas till att förklara utfallet på irreguljära slag kan även de sekvenser som Idealmodellen presenterar kunna förklara hur utfallet blev.

Sekvenserna som idealmodellen består är sju stycken, följt kommer en översättning av sekvenserna som kommer nyttjas i resterande del av uppsatsen (Thunholm & Henåker, 2020, s.492);

- Utgångsgruppering och nyttjande av manöverkrigföring,
- Spaning och försvårande av motståndarens spaning,
- Manöver, högt tempo och korta beslutscyklar,
- Genombrott och anfall på djupet,
- Högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/oförberedda enheter,
- Exploatering och överraskningsanfall för att skapa chock,
- Motståndarens systemkollaps.

De första sex kan ses som sekvenser som ska genomföras för att öka sannolikheten att nå den sjunde (*motståndarens systemkollaps*), vilket även kan ökas genom att hindra fienden att uppnå de sex första sekvenserna.

Sekvenserna kommer beskrivas mer ingående nedan samt operationaliseras i delen, *operationalisering*.

Den första sekvensen är *utgångsgruppering och nyttjande av manöverkrigföring*, vilket innebär att utgångsgruppera de egna resurserna så de kan anfalla fienden från flera olika håll, både med direkt och indirekt eld. Undvika att hamna i strid med fiendens front och skapa skydd med

undanskymd manövrering, spridning och faktiskt skydd som fysiska föremål som kan stoppa eller skydda mot direkt eller indirekt eld. Att kunna attackera fienden från flera olika håll och bedriva en flerdimensionell strid innebär en risktagning, speciellt till skyddet som truppen kan ha med sig och nyttja sig utav. Thunholm & Henåker beskriver här även det basala elementen av strid, vilket innefattar ”*Move, Strike, and Protect*” (2020, s. 491), där målet är att minimera behovet av skydd i en så stor grad som möjligt och möjliggöra för de egna trupperna att undvika fienden i ”*time or in space*” (Thunholm & Henåker, 2020, s. 491). Det kan finnas olika syften med trupperna där vissa ska ha bättre skydd och andra ska ha rörlighet och därmed kunna slå på djupet av fienden. Något som lyfts vidare är behovet att kunna sätta emot fientliga genombrott alternativt genomföra genombrottsanfall med en egen styrka. De lyfter vissa taktiska fördelar som en försvarande styrka bör nyttja sig av, där det handlar om taktiskt djup som kan möjliggöra för störning och fördröjning i området. Samt att två tredjedelar av den försvarande styrkan ska användas till motanfall och den resterande tredjedelen kan nyttjas för ett stationärt försvar. Målet ska vara att kunna nyttja kombinerade vapen och asymmetriska system, ens egna starka system ska möta fiendens svagare och de system som är byggda att förstöra fiendens starkare ska möta dessa. Till exempel ska fiendens stridsvagnar möta den egna styrkans pansarvärnsrobotar som kan slå ut stridsvagnarna. Sist nämns även handlingsfrihet, hur det bör finnas reserver och därmed möjliggöra de tidigare nämnda sakerna som snabba motanfall som kan genomföras utan att behöva frigöra en enhet till den nya uppgiften (Thunholm & Henåker, 2020, ss. 495–496).

Nästa sekvens som är *spaning och försvårande av fiendens spaning* handlar om att kunna hitta luckor och exploatera dessa för den egna manövreringen. Samtidigt undviks att fienden hittar liknande luckor bland ens egna trupper och därmed kunna exploatera dessa. Spaningen som beskriv i artikeln kan ses som stridsspaning, det handlar om att hitta luckor och infiltrera motståndarens linjer med tunga vapensystem. Det stridsspaningen syftar till är att dels undvika att bli överraskade av motståndarens manövrar, dels genom egen stridsspaning som kan identifiera motståndarens svaga punkter. Det kan vara luckor mellan deras trupper både utgångsgrupperade, de under anfall och de som har till uppgift att störa och fördröja. Om spaningen genomförs på ett bra och effektivt sätt kan det leda till att högre ledningsnivåer får underrättelser som kan leda till att motståndaren överraskas och initiativet i striden inte kommer tas av motståndaren (Thunholm & Henåker, 2020, s. 494).

Tredje sekvensen *manöver, högt tempo och korta beslutscykler*, menar artikeln att den syftar till kort ledtid, framskjutna och små ledningsplatser samt att chefen ska ha ett tydligt huvudmål

och syfte som alla dess underställda chefer vet om och tillsammans kan jobba mot. Genom det kan högt tempo uppnås genom korta beslutcyklar och manövern uppnås genom att låta de som har bäst koll på situationen fatta beslut. I den här delen lyfts två större synsätt på hur högt tempo ska uppnås, där det ena handlar om att exploatera tillfällen när de kommer och inte ha en förbestämmd punkt för de egna enheternas kraftsamling. Det andra sättet är att ha en huvudplan som innefattar ett förberett motanfall och det kan vara att föredra om fienden är försvarsberedd eller om anfallet ska ske mot ett specifikt terrängobjekt. Något som är genomgående är en decentraliserad ledning, där det ska finnas möjlighet till initiativ, det ska kunna stöttas genom att högre chef har reserver som denne kan sätta in ”*so they can quickly support initiatives at the lower level*” (Thunholm & Henåker, 2020, s. 498) (Thunholm & Henåker, 2020, ss. 497–498).

Den fjärde sekvensen *genombrott och anfall på djupet* syftar författarna till att nyttja de luckor som kan ha hittas genom spaningen och exploatera dessa för att komma in på djupet i motståndarens linjer. Här menar de även att man i dessa genombrott ska ha tyngre vapensystem som därmed kan anfälla fiendens bakre delar och hamna i ett överläge med sina vapensystem. Att kunna nyttja detta kräver dock att det är korta beslutcyklar och de chefer som leder stridsspaningen har möjlighet att själva ta beslut om de ska exploatera de öppningar som de kan hitta (Thunholm & Henåker, 2020, s. 497).

Nästa sekvens är, *Högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/öförberedda enheter*, överraskning kan ge stora fördelar och göra att även en liten styrka kan ha en chans mot en betydligt större. I artikeln beskrivs fyra olika sätt som överraskning kan uppnås genom, ”*unexpected timing, direction, means and methods of an attack*” (Thunholm & Henåker, 2020, s. 499). Öväntad timing (*unexpected timing*) handlar om att anfälla i ett högt tempo, gå från en metod till en annan på ett sätt som inte återspeglas i den egna doktrinen, de säger även att det bästa sättet att göra något öväntad är att genomföra anfallet tidigare än vad fienden hade räknat med. Att nå överraskning genom öväntade riktningar (*directions*) menar de ska göras genom att kraftsamla mot fiendens flanker eller bakre delar. Med medel (*means*) nämns exemplet att nyttja nattliga anfall för att nå överraskning. Öväntade metoder (*methods of attacks*) handlar om att nyttja nya metoder, som fienden inte förväntar sig, eller genom att inte nyttja metoder som tidigare har nyttjats och därmed överraska fienden. Det går att nå överraskning på andra sätt där det ena är fördröja fiendens upptäckt av den egna enheten. Metoden går ut på att tiden mellan att fienden upptäcker anfallaren tills det att de blir anfallna är minimal eller att de upptäcks eftersom de anfäller. Den andra metoden är påskyndade attacker och det beskriver författarna med att det handlar om att med fart kunna attackera motståndaren när denne inte är

förberedd för det. Dock kommer det på bekostnad av de långsamma enheterna vilket kan leda till en mindre mängd kombinerade vapen (Thunholm & Henåker, 2020, ss. 499–500).

Den näst sista sekvensen, *exploatering och överraskningsanfall för att skapa chock*, är något som författarna till stor del beskriver som något som skapas genom överraskning. Den handlar om hur truppen hanterar överraskningen och chocken de utsätts för samt vikten av överraskningsanfall för att skapa chocken. Att skapa chock kan göras genom något de kallar för *shock actions* vilka är överraskning, snabba bombardemang, plötsliga attacker, nyttjande av pansar under anfall eller användandet av vissa vapensystem. De trycker även på att det är endast anfallaren som kan utsätta försvararen för chock (Thunholm & Henåker, 2020, s.500). Chock skapar två huvudsakliga effekter på slagfältet, där den första är att minska effektiviteten hos en försvarande styrka mätt utifrån förluster för anfallaren. Den andra effekten är att försvaret blir stört, dock är denna effekt oförutsägbar och kan ändras beroende på hur försvaret ser ut. Hur stört försvaret är beror på om individer och små grupper ger upp eller drar sig tillbaka medan andra fortsätter att stå emot. Den övergripande effekten från chock beror på hur väl anfallaren kan följa upp och exploatera framgångarna som skapas och samtidigt hur den försvarande styrkan kan reagera och återställa styrkeförhållanden eller komma ur chocken som har uppstått. På individnivå gör chock soldaten ”*numb, unresponsive and perhaps behaving irrationally*” (Thunholm & Henåker, 2020, s. 500). Vidare på små enheter kan det visa sig genom minskad effektivitet där soldater minskar sin delaktighet i striden genom att sätta sig i skydd i stället för att besvara elden eller fly från slagfältet. Chock kan även ses genom att befäl inte kan ge relevanta order kopplat till händelserna (Thunholm & Henåker, 2020, s. 500).

Den sista och sjunde sekvensen i idealmodellen, *motståndarens systemkollaps*, är hur motståndarens system kommer kollapsa eftersom motståndaren inte kan jobba som en enhet. Genom att behöva utstå chock och överraskning kommer det leda till en mindre möjlighet och vilja från motståndarens soldater att slåss mot anfallaren. När mindre delar av förbanden slåss organiserat leder det i sin tur till att det organiserade motståndet som den anfallande styrkan möter blir mindre och kan sakna delar som kombinerade vapen. Genom att exploatera detta med reserver och nyttja den skapade chocken med kraftsamlingar ökar sannolikheten att de som blir anfallna kommer ta stora förluster och till slut ge upp. Det finns en risk att anfallet kulminerar ifall anfallaren inte fortsätter att kraftsamla mot dem, genom att fortsätta kraftsamlat kan anfallaren förhindra tidig kulmination på anfallet. De menar här att desto fler aktioner som kan ske efter varandra utan en tidskrävande förberedelse ju mer kan effekten mot motståndaren öka. Den handlingsfriheten som det innebär att kunna exploatera framgångar är även något som

kan nyttjas för att undvika att själva bli exploaterade ifall motståndaren skulle lyckas hitta luckor under eller efter ett misslyckat anfall (Thunholm & Henåker, 2020, ss. 500–501).

Av de nu beskrivna sekvenserna är de sex första vad som kan ses som oberoende variabler det beror på hur dessa framkommer eller inte leder till om den sjunde beroende variabeln kommer att hittas med. Genom att följa alla de här stegen i den ordning som de beskrivs här och om motståndaren inte följer dessa kommer det enligt Thunholm & Henåker (2020, s. 491) hypotetiskt att öka chanserna till seger.

Idealmodellen är som beskrivet en modell som undersöker hur modern taktik och manöverkrigföring kan genomföras och enligt författarna ska modellen vara anpassad för en styrka som är mindre än dennes motståndare. Fallet som kommer analyseras har inte det kriteriet men det går däremot att undersöka huruvida den amerikanska koalitionen nyttjade manöverkrigföring mot en motståndare som befinner sig i en för dem känd miljö och som tidigare har kunnat ta kvalificerade vapensystem. Eftersom fallet även är i urban miljö går det inte att räkna med ett numerärt överläge för de amerikanska koalitionsstyrkorna utan insurgenterna kan ofta hamna i förhandssituationer och nyttja terrängen för att slå när de amerikanska koalitionsstyrkorna inte kan ha ett numerärt övertag.

2.1 Operationalisering

Idealmodellen består som tidigare beskrivet av sju sekvenser, det är även dessa som kommer studeras med fokus på huruvida sekvenserna har förekommit eller inte under det andra slaget om Fallujah. Det kommer möjliggöras genom att utifrån sekvenserna genomföra en operationalisering och ta fram analysfrågor som kan sökas efter i empirin.

Analysfrågorna har skapats utifrån vad Idealmodellen har som exempel i de olika sekvenserna och utifrån dessa exempel skapat generella analysfrågor som kommer ställas mot empirin för att få svar. Analysfrågorna, som finns under varje sekvens, går att återfinnas beskrivna i varje sekvens i Idealmodellen. Beroende på svaren som blir av analysfrågorna, kan därmed uppsatsen svara på hur sekvenserna kan förklara utkomsten av det andra slaget om Fallujah. Det kan även genom analysfrågorna visas om sekvenserna har uppföljts eller om de endast till dels är uppföljda.

Det har varit fokus att analysfrågorna inte ska vara ledande och kunna få ett ja eller nej svar utan kräva en förklaring vilket även sammanstrålar med syftet av uppsatsen, att förklara den

taktiska framgången av den amerikanska koalitionen under andra slaget om Fallujah (Johanessen, Tuffte, & Christoffersen, 2020, s. 52).

I tabellen finns operationaliseringen av Idealmodellen (2020);

<i>Variabel</i>	<i>Analysfrågor</i>
Utgångsgruppering och nyttjande av manöverkrigföring	<ul style="list-style-type: none"> - Hur genomförs manövrar, nyttjas eldunderstöd för att skapa skydd och skyl? - Finns det reserver, Hur nyttjas dem?' - Används kombinerade vapen?
Spaning och försvårande av motståndarens spaning	<ul style="list-style-type: none"> - Hur nyttjas och genomförs det åtgärder för att hämma motståndarens försök till spaning, stridsspaning, underrättelseinhämtning?
Manöver, högt tempo och korta beslutscyklar	<ul style="list-style-type: none"> - Hur Nyttjas uppdragstaktik?
Genombrott och anfall på djupet	<ul style="list-style-type: none"> - Genomförs det anfall där en enhet anfaller förbi motståndarens linjer, vad för understöd får anfallen?
Högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/oförberedda enheter	<ul style="list-style-type: none"> - Nyttjas vilseledning, nya taktiker för anfall eller åtgärder för att minska tiden mellan anfall och upptäckt? - Sker det manövrar som syftar till att anfälla motståndaren i andra riktningar än huvudanfallets riktning eller när motståndaren inte är redo?
Exploatering och överraskningsanfall för att skapa chock	<ul style="list-style-type: none"> - Försätts motståndaren i chock och exploateras chocken med någon form av kraftsamling?
Motståndarens systemkollaps	<ul style="list-style-type: none"> - Finns det ett organiserat försvar som gemensamt kan fortsätta försvara?

Tabell 1 Operationalisering av Idealmodellen (Thunholm & Henåker, 2020)

3. Metod

Syftet med studien är att undersöka hur idealmodellen kan förklara andra slaget om Fallujah, det kommer göras genom en teorikonsumerande metod och kvalitativ textanalys. Det innebär att författaren kommer analysera texterna genom en systematisk läsning, som även kan undersöka meningen bakom texten och få fram delar som inte står skrivet utan finns mellan raderna. Det kan handla om hur vissa saker upplevs, till exempel chock, det finns en beskrivning för hur någon reagerar på chock men det kommer inte skrivas rakt ut i texten, den tolkningen kan genomföras genom den kvalitativa textanalysen (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 309–310). Teorikonsumerande metoden kommer användas eftersom fallet är det som undersöks och intressant för studien, ytterligare ger det en större möjlighet att förstå händelseförloppet kring slaget och därmed få kunskap om varför anfallet mot Fallujah kunde genomföras med framgång (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 38–39).

3.1 Forskningsdesign

Uppsatsen är en teorikonsumerande fallstudie där den huvudsakliga empirin kommer bestå av böcker som beskriver slaget. Därmed kommer empirin att analyseras genom kvalitativ textanalys samt med hjälp av en operationalisering på sekvenserna som finns i idealmodellen. Som nämnt kommer texten att analyseras med kvalitativ textanalys, här kan texterna analyseras och utifrån det som är mest intressant kopplat till operationaliseringen utav teorin kommer det vidare tas upp i analysen (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 309–311).

Frågorna till operationaliseringen kommer sedan analyseras i empirin där det ger ett djup i undersökningen och kan framhäva aspekter av empirin som inte framgår vid en genomläsning utan analysverktyget (Esaiasson, o.a., 2024, s. 313). Dessa frågor har skapats genom en operationalisering där sekvenserna i teorin kommer göras till flera olika analysfrågor som ger tydlighet i vad som ska letas efter i empirin (Johanessen, Tuffte, & Christoffersen, 2020, ss. 49–51).

Operationaliseringen i den här uppsatsen kommer genomföras genom att ta de olika sekvenserna tillika variablerna och bryta ned dessa till analysfrågor. Dessa analysfrågor kommer skapas genom de exempel som Thunholm och Henåker skriver i sin artikel och därigenom ha en tydlig koppling till hur teorin beskriver de olika sekvenserna (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 104–106) (Johanessen, Tuffte, & Christoffersen, 2020, ss. 49–51). Ett problem som kan framträda under en operationaliseringsprocess är hur bra begreppsvaliditet som

indikatorerna har. Uppsatsen har med det i åtanke grundat analysfrågorna i de exempel som lyfts i Idealmodellen och kan därigenom säkerställa att den teoretiska definitionen stämmer överens med det som analysfrågorna syftar till (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 125–128).

4. Material

Materialet kommer bestå av flertalet olika texter som beskriver händelseförloppet, empirin består av böcker skrivna av amerikaner som varit på plats och alternativt intervjuat eller tagit del av order alternativt rapporter som har skrivits eller getts under och efter slaget. Det kan leda till en tendensiös syn på empirin men genom att nyttja flera olika böcker kan det skapas en triangulering och säkerställa äktheten i empirin. Eftersom uppsatsens fokus ligger på agerandet på den taktiska nivån och inte folkrättsligt agerande från den amerikanska koalitionen bedöms empirin som tillräcklig till det syftet (Bergström & Boréus, 2018, ss. 41–43).

4.1 Källkritik

Uppsatsen kommer nyttja fyra empiriska källor till analysen dessa är följande, Ballard (2006), Camp (2009), Foulk (2007) och West (2005). Samtliga källor har genomfört källkritisk granskning genom *äkthet*, *oberoende*, *samtidighet* och *tendens*, vilka tillsammans kommer ge en bra bild över hur väl det empiriska materialet lämpar sig och hur uppsatsen ska förhålla sig till det (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 135-143).

Äkthet, samtliga böcker är skriva av amerikaner som har en koppling till den amerikanska militären, de har nyttjat sig av sina egna erfarenheter blandat med order och rapporter som skrevs under och efter slaget. Att säkerställa att allting som skrivs är äkta kommer göras genom triangulering, med flera källor som skriver om samma saker kommer det återkomma likheter mellan källorna och därmed går det även att se om det finns saker som sticker ut och därmed behöver säkerställas ytterligare innan det kan antas ha hänt (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 138-139).

Oberoende, böckerna grundar sig i order och rapporter vilka kan ha ett beroende till den amerikanska sidan men eftersom uppsatsen syftar till att undersöka hur den amerikanska koalitionen taktiken såg ut ger de en god bild av händelsen. Böckerna som används är andrahandskällor, det som kan bli ett problem här är om den tradering som genomförs blir fel till exempel att författarna till böckerna förstår deras källor fel eller gör tolkningar som inte

stämmer överens här gör uppsatsen en ansträngning till att skilja på författarnas egna delar och de delar som kommer från förstahandskällorna (Esaiasson, o.a., 2024, ss. 140).

Samtidighet, alla författare har en distans i tid från att slaget har skett till att deras bok är släppt, att det ska leda till att de beskriver händelser som inte har skett eller att de berättar något helt annorlunda mot hur det skedde ses ändå som otroligt eftersom de har kombinerat intervjuer och skriftliga källor som skrevs i närtid till händelsen. Här kan det även göras en triangulering och se om de beskriver händelser på samma sätt eller inte och se hur samtidigheten har påverkat källorna.

Tendens, är det största problemet som kan ses i empirin. Som tidigare nämnt har samtliga författare kopplingar till amerikanska militären och är amerikaner, det kan leda till att de vill beskriva sin organisation till det bättre och kan utelämna delar som de anser inte är lämpliga. Ett exempel på det kan vara den amerikanska koalitionen agerande utifrån ett folkrättsligt perspektiv vilket kan vara något som en amerikansk författare inte vill nämna. Uppsatsen syftar samtidigt till att undersöka hur den amerikanska koalitionen agerade taktiskt och därmed bör empirin som nyttjas ha tillräckligt med information till det.

4.2 Forskningsetik

Uppsatsen kommer inte nyttja intervjuer eller experiment och kommer därmed inte göra några etiska avvägningar kopplat till det. Som Vetenskapsrådet beskriver i sin rapport *God Forskningssed* (2024) kommer uppsatsen att förhålla sig till ALLEA-kodexen vilket i korthet innebär att följande grundprinciper kommer följas, *tillförlitlighet, ärlighet, respekt* och *ansvar* (Vetenskapsrådet, 2024, s. 11).

5. Analys

Här kommer sekvenserna från Idealmodellen analyseras gentemot fallet och de delar som stämmer överens med operationalisering utav teorin kommer tas upp. Sist kommer det komma en sammanfattning av alla sekvenser som leder över till nästa del med slutsatser.

5.1 Utgångsgruppering och nyttjande av manöverkrigföring

Hur genomförs manövrar, nyttjas eldunderstöd för att skapa skydd och skyl? Terrängen kunde i stora delar av slaget inte nyttjas till skydd eftersom den inte medgav det. Runt staden var det öppet landskap och det fanns få naturliga höjdsträckningar som medgav dold framgruppering. För att skapa skydd och skyl användes fordon som skydd, det var mekaniserade som först tog sig igenom hindren längs vägarna och bakom dem kom infanteriet som kunde framrycka i skydd bakom pansar och även kunde understödja med eld i de riktningarna som fordonen själva inte kunde täcka upp (Ballard, 2006, s. 59). Manövrarna som genomförs blev understödda av både direkt och indirekt eld, det finns även tillfällen när det nyttjas flygunderstöd för att möjliggöra egen rörlighet (Ballard, 2006, ss. 60–61). I början av slaget görs även anfall mot specifika byggnader som skulle ge bra överblick och möjlighet till eldunderstöd och eldledning (Ballard, 2006, s. 56).

Används kombinerade vapen? Under hela slaget nyttjas kombinerade vapen frekvent, det sker dels inom grupper där de kombinerar olika vapensystem som stridsvagnar och infanteri och därmed kan kompensera för varandras brister (West, 2005, s. 282) (Camp, 2009, s. 236). Ballard, Camp, Foulk och West beskriver alla hur amerikanerna nyttjade flygunderstöd, i form av både finkalibrig eld och bomber, det skedde även mycket understöd genom artilleri som var grupperat utanför staden (Foulk, 2007, s. 218).

Finns det reserver, hur nyttjas dem? Något som inte nyttjas på högre taktisk nivå är reserver. Det fanns reserver innan slaget bryter ut i form av QRF (quick reaction force) bestående av Humvees med takmonterade kulsprutor (Foulk, 2007, s. 211). Under själva slaget nyttjade både RCT 1 och 7 reserver inom de egna leden genom att inte ha alla enheter i strid och därmed ge möjlighet för manöver och exploatera egna framgångar eller hindra motståndaren att exploatera sina framgångar. Ett exempel när reserver fanns var när RCT 1 skulle ta en tågstation, det är en irakisk enhet som fick uppgiften, men samtidigt hade en amerikansk pluton beredd uppgiften att understödja deras anfall om det skulle behövas (West, 2005, s. 175, 287).

5.2 Spaning och försvårande av motståndarens spaning

Hur nyttjas och genomförs det åtgärder för att hämma motståndarens försök till spaning, stridsspaning, underrättelseinhämtning? Innan slaget bröt ut hade det skett *underrättelseinhämtning* från staden genom olika metoder som visade var insurgenterna fanns och var de hade sina ledningsplatser, men även hur stor del civila som fanns kvar i staden och

i vilka områden där dessa skulle kunna finnas. De platser som sågs som viktiga för insurgenterna blev uttalade punkter och anfallsmål som skulle tas under anfallet in i staden (Foult, 2007, s. 210) (Ballard, 2006, s. 57). Det genomfördes även *stridsspaning* innan slaget som syftade till att lura insurgenterna till att anfallet skulle komma söderifrån och inte norr som det till slut blev (Camp, 2009, s. 141). *Spaningen* gav även resultat som visade att insurgenterna hade förberett försvarslinjer på flertalet olika platser, bestående av olika typer av barriärer vägspärrar där vissa var apterade med sprängladdningar. De platserna kunde efter spaningsoperationerna undvikas och anfallas från en annan riktning (Camp, 2009, s. 143).

Under slaget fanns det understöd i form av UAV som kunde leda indirekt eld och flygunderstöd, dessa nyttjades dels i direkt samverkan med enheterna som fanns i staden men kunde även kommunicera med andra system med förmåga till precisionsbombningar i staden (West, 2005, s. 261, 263). Eftersom insurgenterna inte hade bildförstärkare gav det även möjlighet för både mark och luftenheter att styra eld med hjälp av för ögat osynlig laser men de kunde se med sina bildförstärkare (West, 2005, 255).

5.3 Manöver, högt tempo och korta beslutscyklar

Hur Nyttjas uppdragstaktik? Operation Phantom Fury/Al Fajr planerades på flera olika nivåer och gav möjlighet till chefer att själva planera hur de ville genomföra sina uppgifter. Ledningen var samordnad mellan luft och mark, för att dels ha luftrummet öppet ovanför staden och möjliggöra rörlighet däri. Att ledningen även fanns på samma plats gjorde det enkelt för enheter i staden att begära understöd från indirekt eld eller flyg (Camp 2009, ss. 127–133).

Under anfallet genom Fallujah hade det genomförts förberedelser, som att ha ett gemensamt system över hela staden som operationen leddes på vilket skulle underlätta eldledning mot byggnader eller andra punkter i staden. Både RCT 1 och 7 delade även upp staden bland sina egna enheter och gav de möjlighet att inom det egna området lösa sin uppgift och därmed minska behovet av samordning och ledning från deras högre chef (West, 2005, 273).

Under slaget hade chefer en uppgift och ett område vilken gjorde att man i det området kunde nyttja framgångar och motståndarens motgångar (West, 2005, 273). Det fanns även reserver som här kunde sättas in för att kraftsamla på motståndarens svagheter och initiativ som tagits bland de egna enheterna.

Uppdragstaktik var något som nyttjades i den mån som det fungerade inom operationen, det finns utrymme för chefer på lägre nivåer att ta initiativ och därigenom lösa sina egna uppgifter. Det kan menas att det inte är uppdragstaktik hela tiden speciellt när amerikanska enheter samarbetar med de irakiska enheterna som ingick i koalitionen. Genom att ha möjligheten att använda uppdragstaktik går det att se att det tas initiativ i flera situationer som alla i leder mot slutmålet med operationen.

5.4 Genombrott och anfall på djupet

Genomförs det anfall där en enhet anfaller förbi motståndarens linjer, vad för understöd får anfallen? Anfall på djupet var en sak som eftersträvades under slaget, Camp skriver i sin bok hur Colonel Tucker gav råd inför slaget ”*We have been assigned a relatively wide frontage and deep zone... therefore we will mass combat power on small battalion frontages to rapidly penetrate the enemy’s defenses to seize key terrain and force the enemy to come out and fight*” (Camp, 2009, s. 193). De ville anfälla djupt och exponera insurgenterna, eftersom det i anfallet även fanns mekaniserade enheter som kunde anfälla före infanteriet och kontrollera de stora vägarna och öppna ytorna, det skulle även möjliggöra för infanteriet bakom att fokusera på rensandet av byggnader (West 2005, s. 259).

Under anfallet skedde inga genombrott som kunde exploateras, men som tidigare nämnt var målet att anfälla djupt in i staden snabbt och skapa kontroll. Den urbana miljön medgav inte för anfall genom motståndarens linjer eftersom det innebar en stor risk att bli avskuren eller utsatt för överraskningsattacker från insurgenter som inte upptäcktes under framryckningen. Det anfallet som sker får även understöd av indirekt eld och flyg vilket var något som var genomgående hela slaget, att det fanns möjlighet till understöd oavsett om det var på grund av en fram- eller motgång.

5.5 Högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/oförberedda enheter

Nyttjas vilseledning, nya taktiker för anfall eller åtgärder för att minska tiden mellan anfall och upptäckt? Som nämnt under *genombrott och anfall på djupet* var ett av målen att anfälla djupt in i staden snabbt och få ett djup på operationen. Det möjliggjordes av en hög anfallshastighet som ibland var för högt när resten av förbanden inte kunde ha samma tempo och tvingade enheterna att vänta (Camp, 2009, s. 258). Under operationen manövrerade även enheter på lägre nivå för att vinna mindre strider med hjälp av flankerande skjutriktningar och olika formationer,

till exempel nyttjade ett kompani en L-formation under en bit av anfallet för att kunna flankera insurgenterna de slogs mot (Camp, 2009, s. 200).

Sker det manövrar som syftar till att anfälla motståndaren i andra riktningar än huvudanfallets riktning eller när motståndaren inte är redo? Operationen gick från norr till söder, där insurgenterna hade placerat sina vältränade enheter i de södra delarna av staden (Ballard, 2006, s. 60). När anfallet väl nådde de södra delarna av Fallujah möttes de av förberedda ställningar och ett starkare försvar men det var anpassad för ett anfall söderifrån. Här blev insurgenterna anfallna i ryggen och var oförberedda på amerikanerna när de väl kom (Ballard, 2006, s. 64).

5.6 Exploatering och överraskningsanfall för att skapa chock

Försätts motståndaren i chock och exploateras chocken med någon form av kraftsamling? Det beskrivs på olika sätt hur den amerikanska koalitionen försökte skapa överraskningsanfall och chock under slaget. Överraskningsanfallet genomfördes med hjälp av de vilseledande åtgärderna som fick insurgenterna att stärka sitt försvar för en attack söderifrån (Ballard, 2006, s. 60). Det här är något som även exploateras genom en kraftsamling när både RCT 1 och 7 anfaller i sydlig riktning genom staden och senare även anfaller dem förberedda ställningarna bakifrån (Ballard, 2006, s. 64) (Camp, 2009, s. 156).

Till en början ville amerikanerna nyttja mörkret och sin överlägsna mörkerförmåga när de anföll Fallujah, West beskriver det som att insurgenterna ”*responded with an unaimed barrage of rockets and mortars*” (West, 2005, s. 268). De inledande anfällen hade även underrättelse som visade var insurgenterna hade en av sina ledningsplatser och det blev ett anfallsmål i planeringen av anfallet (Ballard, 2006, s. 50). Att ta bort möjligheten till att samordna och sprida information om varifrån den amerikanska koalitionen anfäll kommer ger även det större möjligheter att överraska insurgenterna.

5.7 Motståndarens systemkollaps

Finns det ett organiserat försvar som gemensamt kan fortsätta försvara? Flera av anfallsmålen var som tidigare nämnt insurgenternas ledningsplatser som fanns runt omkring i staden och det första anfallsmålet var deras ”*most important command and control nodes*” (Ballard, 2006, s. 50) att slå ut dessa skapar en oförmåga för insurgenterna att samordna sin strid. Det skapar ett ledningsvakuum hos insurgenterna eftersom de saknar samband och inte har kvar sin ledningsstruktur.

I Idealmodellen beskriver Thunholm och Henåker (2020, ss. 500–501) bland annat hur systemkollapsen kan ses genom reducerad delaktighet som gör att ett organiserat motstånd blir svårare med tiden. Även om motståndaren inte genomgår en systemkollaps med att den flyr, eller slutar slåss gör förlusterna som insurgenterna tar att det inte finns möjlighet till ett organiserat försvar. Det leder även till att den amerikanska koalitionen kan ses som segrande genom Idealmodellen eftersom de tvingar motståndaren till systemkollaps genom att orsaka denne förluster.

5.8 Sammanfattning av sekvenser

Det finns spår av alla sekvenser under hela slaget och det går att tyda hur dessa är grunder för framgång i striderna som sker. Eftersom andra slaget om Fallujah är ett slag i urban miljö gör det att vissa delar inte blir lika tydliga som, *högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/oförberedda enheter*, teorin menar att i denna sekvens anfalla motståndaren med starkare vapen som har god verkan i dess mål (Thunholm & Henåker, 2020, s. 496). I Fallujah hade amerikanerna överlägsen eldkraft och möjlighet till understöd, dock medger terrängen inte alltid att all eldkraft kan nyttjas samtidigt. Att därmed eftersträva att anfalla motståndaren från den riktning de inte hade planerat för vilket leder till att chock kan uppnås.

De sekvenser som hittats mest spår från, är det först *utgångsgruppering och manöverkrigföring*, där ingår nyttjandet av kombinerade vapen men även hur enheterna under slaget har manövrerat. Genomgående hela slaget är att det har funnits eldunderstöd genom flygstridskrafter eller indirekt eld, samt att detta har kunnat nyttjas samtidigt oberoende utav en liten area i luften där allting måste samexistera. Manövreringen som genomförs för att uppnå skydd och skyl handlar till stor del till att säkra områden som befinner sig närmast den egna enheten men även att nyttja den överlägsenhet i skyddsnivå som de bepansrade fordonen Bradley och Abrams innebar. Att ha ett fordon och nyttja det till rörligt skydd samt förstärka dess monterade vapen med infanteri bakom ger ett system av kombinerade vapen som tillsammans kan verka med god effekt i en urban miljö.

En annan sekvens som återkom var, *spaning och försvårande av motståndarens spaning*, där spaning var den åtgärd som gav möjlighet till stora delar av planeringen inför slaget men även för åtgärder under slagets gång. Denna sekvens kan till del kobineras med *nyttjas vilseledning* som finns i *högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/oförberedda enheter*,

där amerikanerna genom stridsspaning vilseledde insurgenterna till att få dem att skapa en felaktig bild varifrån anfallet skulle komma. Att vilseledningen fungerade kan bero på bristande spaning från insurgenterna, de missar var kraftsamlingen sker och när den väl börjar är det deras ledningsplatser som blir anfallna tidigt och det tar bort deras möjligheter till att kraftsamla sina egna enheter. Amerikanerna använde utöver stridsspaningen även drönare som medgav mer nyttjande av indirekt eld eftersom dessa kunde eldleda precis men även tillse att det inte fanns civila i närheten som kunde bli skadade av elden.

Den sista sekvensen som återkom i större utmärkning var, *exploatering och överraskningsanfall för att skapa chock*. Att det är överraskningsanfall som genomförs skapar flera problem för de anfallna, dels behöver cheferna ta beslut för hur de ska agera och vart de ska ta sig, men det kan även på soldatnivå skapa chock, det kan finnas en stund där de inte fungerar rationellt och detta kan exploateras av anfallaren. Här beskriver Idealmodellen metoden ”*surprise-shock-exploitation*” (Thunholm & Henåker, 2020, s. 501), överraskning-chock-exploatering, som är signifikant för att en underlägsen styrka ska taktiskt besegra en numerärt överlägsen styrka. Amerikanerna hade inte samma möjlighet till att nyttja överraskningsanfall som insurgenterna men kunde istället skapa chock och förvirring hos dem på andra sätt, ett är som tidigare nämnt att anfalla på natten, samt hur de under lyckas anfalla de förberedda försvarsställningarna bakifrån.

Övriga sekvenser återfinns även de i slaget, *manöver, högt tempo och korta beslutscyklar*, visar sig tydligast på staberna där mark och luft finns på samma plats för att kunna samordna understödet som fanns under hela slaget, på lägre nivåer handlade det om att ge cheferna områden där de kunde planera inom sin större enhets uppgift och tillsammans samordna anfallet. *Genombrott och anfall på djupet*, är något som genomförs enligt den plan som sätts upp innan slaget, där amerikanerna vill komma djupt in snabbt och ha ett högt tempo. Däremot är inte genombrott något som genomförs, det kan bero på risken som finns med att bli avskuren från egna förband ifall insurgenter skulle bli missade under en framryckning. Det kan även bero på att de genom att anfalla på en bred linje kan vara tryggare med att inte missa insurgenter som kan genomföra eldöverfall mot de bakre amerikanska enheterna.

Den sekvensen som de sex första ska leda till, *motståndarens systemkollaps*, framkommer inte som Idealmodellen beskriver att den kan göra med en reguljär styrka, att den flyr eller slutar slåss. Att det beror på om insurgenterna saknar samband och inte vet hur det går för dem eller om det är att de är motiverade att slåss till siste man kan vara två förklaringar till varför den inte finns. Insurgenterna saknar även en möjlighet att ha ett organiserat försvar som de kan

upprätthålla mot den amerikanska koalitionen. Därmed ses den amerikanska koalitionen som segrare eftersom de får bort samtliga insurgenter från staden, genom att antingen döda de som finns där när anfallet börjar eller fångar några dem som ger upp.

6. Slutsatser

Den här uppsatsen har syftat till att besvara frågeställningen, *Hur kan Idealmodellen förklara för den taktiska framgången de amerikanska koalitionsstyrkorna hade i andra slaget om Fallujah?* Uppsatsen har förklarat den amerikanska koalitionen framgång utifrån Idealmodellens sju sekvenser där de viktigaste slutsatserna från varje sekvens kommer redovisas. Det mest framstående från första sekvensen, *utgångsgruppering och nyttjande av manöverkrigföring* är nyttjandet av kombinerade vapen, där koalitionsstyrkorna kombinerade infanteri och stridsvagn men nyttjade även indirekt eld frekvent. Mest framstående från *spaning och försvårande av motståndarens spaning*, var underrättelseinhämtningen som genomfördes genom stridsspaning innan slaget började som gjorde att den amerikanska koalitionen kunde kartlägga var deras försvar var kraftsamlat och undvika att anfalla in i dem positionerna. Från sekvensen *manöver, högt tempo och korta beslutscyklar*, lyfts det att uppdragstaktik nyttjas och initiativen som tas är mot operationens slutgiltiga målsättningar. Fjärde sekvensen *genombrott och anfall på djupet*, visade på en vilja att ha högt tempo och få ett djup på anfallet, det skedde inga genombrottsanfall men det handlar om den urbana miljön och risken som finns med att dessa enheter blir avskurna. Det som lyfts från, *högt tempo och överraskningsanfall på motståndarens bakre/oförberedda enheter*, är hur anfallet sker i en riktning som insurgenterna inte hade planerat för, att den amerikanska koalitionen lyckades anfalla insurgenternas försvarsställningar bakifrån gjorde att de kunde undvika det förberedda försvaret. Näst sista sekvensen *exploatering och överraskningsanfall för att skapa chock*, lyfter även här att de lyckas kraftsamla koalitionen anfall i sydlig riktning, amerikanerna försökte även nyttja att de har mörkerförmåga och genomföra saker på natten och nyttja sitt övertag. Sista sekvensen, *motståndarens systemkollaps*, finns men inte på det sättet som beskrivs i Idealmodellen, utan genom att insurgenterna inte har en möjlighet till ett organiserat försvar, det eftersom det inte finns kvar ledningsförmåga eller insurgenter som kan fortsätta att slåss.

De slutsatser som kan dras från uppsatsen handlar till stor del om vikten av överraskning och hur stor påverkan som chock får på den enhet som blir utsatt av det. Slutsatserna handlar även om hur viktigt det är att förbereda operationer speciellt i en komplex miljö som Fallujah innebar,

det var genom förberedelserna innan anfallet som den amerikanska koalitionen kunde undvika insurgenternas förberedda försvarsställningar i söder och i stället anfalla från norr.

Andra slaget om Fallujah var en taktisk framgång för den amerikanska koalitionen dels på grund av deras numerära överlägsenhet, dels eftersom de följde sekvenserna från Idealmodellen och hindrade insurgenterna att göra detsamma. Den sjunde sekvensen *motståndarens systemkollaps*, var den sekvens som inte uppnåddes genom den beskrivning som getts, däremot blev insurgenterna besegrade genom att de fysiskt inte fanns kvar efter operationens genomförande.

6.1 Diskussion

Den lucka som tidigare i uppsatsen identifierades var vilka marktaktiska framgångar som ledde till den amerikanska koalitionens framgång och seger under andra slaget om Fallujah. Den tidigare forskningen har fokuserat på vikten av andra funktioner och hur slaget har fått medial uppsyn efteråt. Genom att undersöka slaget med en marktaktisk syn och en krigsvetenskaplig teori som ska förklara seger och framgång på markarenan ger det en bredd till den redan existerande forskningen.

Resultatet av uppsatsen kan ha påverkats av olika anledningar, dessa är teorival, avgränsningar, materialet som användes och slutligen den valda metoden. Idealmodellen är som nämnt i teoriavsnittet en förklarande kausalteori som vill visa hur en mindre styrka kan segra mot en större i manöverkrigföring. Givet att teorin grundar sig i krigsvetenskapliga teorier med förklaringskraft för irreguljära slag och slag där den segrande parten är större än den andra, bör det finnas viss förklaringskraft i Idealmodellen för ett sådant fall. Det kan påverka resultatet att vissa delar som kan vara betydande missas samt att delar som saknar förklaringskraft får en större tyngd. Att uppsatsen ändå väljer att nyttja Idealmodellen till undersökningen beror som tidigare nämnt på teorins grund i flertalet krigsvetenskapliga teorier.

Avgränsningarna som har gjorts till uppsatsen bör minimera påverkan på resultatet eftersom frågeställningen endast berör perioden som finns inom avgränsningarna samt undersökningen syftar till att förstå den amerikanska koalitionens taktiska framgång och inte insurgenternas. Det som kan ha gjorts annorlunda är en större avgränsning i tid där uppsatsen ser på fler förberedelser och har med det i analysen.

Materialet som nyttjades till undersökningen består enbart av amerikanska författare som alla har varit aktiva militärer på olika nivåer, det är något som har tagits i åtanke under analysen

men deras böcker har valts att nyttja eftersom det är den amerikanska koalitionen taktiska agerande som är i intresse för studien. Valet att enbart nyttja det materialet gör att vissa detaljer kring hur insurgenterna reagerade kan missas, dock kan uppsatsens analys fortsatt genomföras men uppsatsen är medveten om att den inte kan dra slutsatser när det kommer till insurgenternas agerande eller reaktioner. Det kan tillföras ett djup, speciellt sett till faktorer som chock och överraskning, det analysen utgår från nu är hur amerikanerna har uppfattat situationer men inte hur insurgenterna faktiskt upplevde dem. Även fast uppsatsen inte tar fram material som visar hur allt har uppfattats för insurgenterna går det genom att se hur de agerade att analysera om de blev överraskade eller satta i chock. Resultatet som är presenterat nu kan därmed ha fått ett annorlunda utfall kopplat till hur chock har analyserats utifrån det tillgängliga materialet. Utifrån syfte och frågeställning ses ändå materialtillgången som tillräcklig eftersom det finns empiri nog att grunda analysen på samt få fram tillräckligt med information för att besvara samtliga analysfrågor.

Valet av metod är något som har påverkat resultatet, uppsatsen hade kunnat ha fokus på teorin och inte fallet, därmed ha prövat hur väl Idealmodellen kan nyttjas för att förstå andra slaget om Fallujah. En teoriprovande metod var något som valdes bort eftersom den identifierade luckan i forskningsfältet krävde en förklaring kring den taktiska framgången på marken i Fallujah, något som en teoriprovande metod inte hade lyft.

6.1.1 Relevans för yrkesutövningen

Uppsatsen visar på vikten av kraftsamling och överraskning som även finns beskrivet i *Reglemente Armé Taktik* (2023, s. 103) där man genom handlingsfrihet kan nå kraftsamling och eller överraskning och få lokalöverlägsenhet och vinna striden mot motståndaren. Undersökningen har även visat på vikten av drönare som fanns redan 2004 när andra slaget om Fallujah hände, något som sedan dess har utvecklats mycket och idag ses som en självklarhet. Slutligen har undersökningen tryckt på hur mycket som kan hända på ett slagfält och hur en som soldat eller officer alltid behöver vara redo för att mycket kan hända och att det kan hända när det minst anas.

6.2 Vidare forskning

Vidare forskning kan genomföras på Idealmodellen, det är en teori som är testad i flertalet uppsatser i sin tänkta kontext, manöverkrigföring. När det kommer till urbankrigföring som den

här uppsatsen har handlat om är Idealmodellen inte lika beprövad, genom resultatet i den här undersökning finns det anledning att tro att Idealmodellen även kan ha förklaringskraft utanför dess beskrivna område. Särskilt intressant blir det att testa teorin eftersom den är uppbyggd på flertalet krigsvetenskapliga teorier som Biddle (2004), Friedman (2017), Leonhard (2017) och Storr (2009) och undersöka om de delar av dessa teorier som Thunholm och Henåker (2020) valt ut har förklaringskraft.

Teorin har även i liten utbredning undersöks hur den kan användas i icke-reguljära slag vilket kan vara intressant att se dess förklaringskraft i fler icke-reguljära slag eftersom teorin som tidigare nämnt har byggts från flertalet krigsvetenskapliga teorier med förklaringskraft i icke-reguljära slag. Idealmodellen kan även utvecklas till att kunna nyttjas bättre i urbanmiljö, något som går att se med Ukraina-Ryssland kriget är att det är flertalet strider och slag i den urbana miljön och en ny utvecklad teori inom det ämnet är något som kan studeras och utvecklas.

7. Källförteckning

- Ballard, J. R. (2006). *Fighting for Fallujah : a new dawn for Iraq*. Westport: Praeger Security International.
- Bergström, G., & Kristina, B. (2018). Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. In G. Bergström, & K. Boréus, *Textens mening och makt metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (4:1 ed., pp. 17-49). Lund: Studentlitteratur.
- Biddle, S. (2004). *Military Power : Explaining Victory and Defeat in Modern Battle* (5:e ed.). Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- Camp, D. (2009). *Operation Phantom Fury The Assult and Capture of Fallujah, Iraq*. Minneapolis: Zenith Press.
- Carr, M. (2008, 07). The Barbarians of Fallujah. *Race & Class*, 50(1), pp. 21-36.
- Corn, G. P. (2016, 01). Should the best offense ever be a good defense?: The public authority to use force in military operations: Recalibrating the use of force rules in the standing rules of engagement. *Vanderbilt journal of transnational law*, 49(1), pp. 1-57.
- Earwood, J. S., & Brooks, D. E. (2006). The Seven P's in Battalion Level Combat Health Support in the Military Operations in Urban Terrain Environment: The Fallujah Experience, Summer 2003 to Spring 2004. *Military Medicine*, 171(4), pp. 273-277.
- Entman, R. M. (2006, 4). Punctuating the Homogeneity of Institutionalized News: Abusing Prisoners at Abu Ghraib Versus Killing Civilians at Fallujah. *Political communication*, 23(2), pp. 215-224.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Sundell, A., Towns, A., & Wängnerud, L. (2024). *Metodpraktikan* (Sjätte Upplagan ed.). Stockholm: Norstedts Juridik.
- Foult, V. L. (2007). *The Battle of Fallujah Occupation, Resistance and Stalemate in the War in Iraq*. Jefferson: McFarland & Comanpany, Inc.
- Friedman, B. A. (2017). *On tactics : a theory of victory in battle*. Annapolis, Marylan: Naval Institute Press.
- Försvarsmakten. (2023). *Reglemente Armé Taktik*. Stockholm: Försvarsmakten.
- Head, W. (2013). The Battles of Al-Fallujah: Urban Warfare and the Growth of Air Power. *Air Power History*, 60(4), pp. 32-51.
- Johanessen, A., Tuffte, P. A., & Christoffersen, L. (2020). *Indruktion till Samhällsvetenskaplig Metod*. Stockholm: Liber.
- Kahl, C. H. (2007, 07). In the Crossfire or the Crosshairs? Norms, Civilian Casualties, and U.S. Conduct in Iraq. *International security*, 32(1), pp. 7-46.
- Leonard, R. R. (2017). *Fighting by Minutes: Time and the Art of War* (Vol. 2nd edition). Förenta Staterna: Createspace.

- Russo, R. M., Galante, J. M., Holcomb, J. B., Dorlac, W., Brocker, J., King, D. R., . . . Fang, R. (2018, 10). Mass casualty events: what to do as the dust settles? *Trauma Surgery & Acute Care Open*, 3(1).
- Storr, J. (2009). *The Human Face of War* (Vol. 1st edition). London; New York: Continuum.
- Thunholm, P., & Henåker, L. (2020, 09). A tentative model on effective army combat tactics. *Comparative Strategy*, 39(5), pp. 490-504.
- Vetenskapsrådet. (2024). *God Forskningsed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- West, B. (2005). *No True Glory: Frontline Account of the Battle for Fallujah*. New York: NY: Bantam.
- Zollmann, F. (2015, 12). Bad new from Fallujah. *Media, war & conflict*, 8(3), pp. 345-367.